

študentské listy

1

2 0 0 8

Príloha časopisu LISTY Slovákov a Čechov

Ako sme vám v poslednom minuloročnom vydaní Listov (č. 12/2007) – presnejšie v ich prílohe – sľúbili, postupne uverejňujeme aj v tohtoročných vydaniach Listov ďalšie ocenené a víťazné práce zo IV. ročníka konferencie stredoškolskej mládeže „Čeština a slovenčina jazyky blízke?“, ktorá sa konala 14. decembra m. r. v priestoroch Domu národnostných menšín pod záštitou riaditeľa Slovenského inštitútu v Prahe a kultúrneho ataše v ČR Igora Otčenáša a za finančnej podpory Ministerstva školstva, mládeže a telovýchovy ČR a Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

red.

Martin Vlado: Obnovení květu

Marina Hužvárová (1994) /
ZŠ Chmelnice, Praha 3 /
Kategória – preklad poézie

Báseň

zatlačila mě do kouta
poklekl jsem
pohled
odevzдал jsem bílé stěně

za tisíc let
inteligentní muži a inteligentní ženy
budou zkoumat písmo na zdi
jeho výšku šířku pravidelnost sklon
budou se přít
o každou hlásku
zdůvodňovat a vyvracet celá
už nečitelná slova
mladá žena z týmu II
se pokusí
o vlastní
interpretaci předmětného textu
ale až později
v malém vysokohorském středisku
po třídením maratónu přednášek
největší kapacity v oboru
nazvou svůj objev
vzorcem nekorektního chování

který se nedá
odvodit ani použít

Starý tatranský přítel

Anna Bílá (1993) / Gymnázium Králíky / Kategória – voľná tvorba

Dnešní odpoledne bylo jiné než všechna ostatní. Měla volno. Po tak dlouhé době se dočkala vysvobození ode všech starostí. Ano, měla by spíše smutnit, že se jí dveře na vysokou školu zavřely, že se pohádala s rodiči a vzápětí jim bouchla dveřmi. Avšak ona byla klidná a vyrovnaná.

Procházela se po louce vysokou trávou a nechala lístky rostlin, aby se dotýkaly konečků jejích prstů. Jemný vánek jí hladil po bledých tvářích. Celé okolí bylo zahalené v tichém rouchu a zem, jakoby jí vybízela, aby si na ni lehla. Ale ona dál, se zavřenými očima, mířila k malému lesíku, ke svému starému věrnému příteli, tady v Tatrách.

Sedla si na starý pařez, ke kterému chodila vždy, když jí něco trápilo a zadávala se k horizontu. Vítr jí neposedně pročísł uhlově černé vlasy, ale to jí vůbec neodradilo od hlubokého přemýšlení – co s ní dál bude? Hlavu měla plnou hudby a tanečních choreografií. Myslela na svůj sen, až se jednou postaví na prkna, co znamenají svět a bude tančit. Tanečník byl její zdravá závislost, její lék na bo-

lest, její život. Už odmala tančila a nehodlala to kvůli někomu či něčemu měnit.

V klíně jí přistál nažloutlý list a ona ho vzala mezi prsty. Dotykem vnímala jeho žilnatinu. A najednou na něj dopadla kapka vody – její vlastní slza. Rychle list odhodila, otřela si tváře a hrdě se vztyčila. Zhluboka nosem nasála vůni tlejícího listí a mírně se pousmála. Věděla, co udělat.

Pomaloučku začala tančit. Ten pocit milovala. Asi deset minut se vznášela vysoko v oblacích. Poté ulehla do trávy a dala si ruce za hlavu. Šiřší roče se usmála a cítila se konečně uvolněně. Neměla zdání, jak dlouho tam ležela, avšak když se rozhodla vstát, zachytila poslední teplý paprsek právě zapadajícího slunce. Dívala se na něj do dálky, dokud se jí neztratilo za dalším lesem. Na kraj pomalu dopadlo šero. Naposledy přešla dlaní po starém pařezu, na kterém seděla a zašeptala ke svému nejvěrnějšímu dlouholetému kamarádovi:

„Děkuji ti.“

Otočila se zády k lesu a rozeběhla se dolů s rozpaženými rukama...

obsah:

Anna Bílá ■ Starý tatranský přítel	1
Marina Hužvárová ■ Martin Vlado: Obnovení květu	1
Petr Besta ■ Co si vybavím, když se řekne Slovensko?	2
Marcela Voláková ■ Vojna	2 – 4

Co si vybavím, když se řekne Slovensko?

Petr Besta / Podještědské gymnázium Liberec / Kategória – voľná tvorba

Sebe...

Sedím na bobku a hledám ve šterku nejlesklejší kamínek.

Když jsem si schovával pušku do křoví, aby ji tam nenašel nepřítel.

To som radšej hovoril po slovensky.

I v Čechách.

Vždy keď sme s kamošmi kradli cigarety a potajomky sme fajčili v našej pevnosti.

A jak jsem dostal přes pusku od babičky, když na to přišla.

Ako sme v kostole išli na oplátku.

A to, co doma říkali, když jsem se přiznal.

Ako sme hanblivo písali na kúšтик papiera svoje číslo. A dávali sme ho na kúpalisku pekným bambám na oblečenie, keď zrovinka boli vo vode.

Než ho našla, roztrhala a odnesla si ručník jinam.

Ako som do svojho denníku skúšal písať po slovensky.

I když jsem pořádně nevěděl jak.

Ako voňali obliečky v lehátkovom vozni cestou tam.

A jak smutně drcal vlak noci na druhou stranu.

Keď sme rozbíjali ľady na rieke a vždy sme sa vrátili úplne zmrznutí.

A jak nás čekal hrozný výprask.

Keď sme na Veľkú noc súťažili v koledovačke, ktože zarobí viacej peňazí.

A vůbec nám nešlo o TY Velikonoce.

Ako sme hrali o to, kto vykopne loptu čo najvyššie. Ako sme hrali na ulici fotbal. Ale nie

na bránky, ale museli sme to vykopnúť najvyššie.

Dodnes, u nás v Somolického ulici, chrčí rozhlas.

Ako som chodil na bicykli, na tej starej eske, dole do pekárne.

Než ji přestěhovali do jiného, většího města.

A viem, že cesta na Slovensko je dlhšia a dlhšia. A jazdíme tam menej a menej. Kamaráti sa zmenili, vyrástli a študujú v iných mestách, cigarety si už môžem kúpiť sám, skrýša dávno spadla a denník som rok nevybral zo stola.

Nebyl prostě čas.

Na nič z detsva už dnes nemáme čas.

Vojna

Marcela Voláková (studentka oktávy) / Gymnázium Králíky / Kategória – voľná tvorba

Když jsem dostala zadání této práce, byla jsem z toho trochu na rozpacích, protože, jak se musím přiznat, jsem na Slovensku nikdy nebyla, i když jsem se narodila ještě za éry Československa.

Dlouho jsem uvažovala, o tom, co mám napsat, až mě nakonec „zachránil“ můj otec, který na Slovensku žil dva roky, byl tam totiž odvelen na vojnu. Neváhala jsem a s tužkou a blokem v ruce jsem se „vydala na průzkum“.

Toho večera jsme si společně sedli ke stolu a táta mi začal vyprávět své zážitky. Zpočátku se mu moc nechtělo (To víte, kdo by se dobrovolně svěřoval svému potomku o tom, že i on v mládí nebyl žádný „svatoušek“, jak se nám snaží stále namluvit.), ale postupně se do svých vzpomínek zcela pohroužil a chvílemi se zdálo, že toto období svého života alespoň ve vzpomínkách znovu prožívá.

Nakonec Vám vlastně musím poděkovat, protože díky této práci jsem měla možnost

strávit s rodinou příjemný večer a k tomu se ještě dozvědět o svém otci něco zcela nového, co bych se třeba nikdy jinak nedozvěděla.

Tento příběh se odehrává v 70. letech. Tátovi bylo 18 let a protože nestudoval střední školu, musel na vojnu. Nejprve byl odvelen do Olomouce, kde absolvoval základní výcvik, a po něm byl přeložen do Trenčína...

„3. 10. jsem byl odvelen do Olomouce. Všechny nás nahnali k holiči a oholili nás jako prase kost. Všichni jsme vypadali jako právě narozená selata. To by ani tak nevaždilo, ale druhý den v šest hodin ráno jsme se měli rozdělit do předem určených skupin, ale jak jsme se měli rozdělit, když jsme vypadali všichni úplně stejně? Poté jsme absolvovali celý den příšernou dřezúru. Takhle jsme prožívali každý následující den, než jsme složili přísahu pracujícímu lidu. Během této doby nikdo nesměl

jít pořádně ani na záchod, takže si asi dokážeš představit, co za „kaštany“ z nás poté padaly a jak to tam všude krásně „vonělo“.

V lednu jsem byl po absolvování krátkého řídičského kurzu odvelen do Trenčína, kde jsem měl pomáhat při výstavbě letiště. Ze začátku jsem vozil pouze materiál, ale pak jsem začal vozit piloty a důstojníky. Na jedné takové cestě jsem se s jedním poručíkem zastavil ve Zvolenu v kolibě (domácí restaurace s ovčími výrobky...), a protože jsem řídil, tak jsem si dal k haluškám místo piva žinčicu. Nikdy si tuhle smrtelnou kombinaci nedávej! Tedy pokud nechceš, aby z tebe vyšlo to, co jsi nikdy ani nepozřela. No co, aspoň jsem měl dostatek času na obdivování slovenské přírody (i když jen ze křoví).

Nejradší ze všeho, asi jako každý, jsem měl vycházky. Společně s dalšími kluky

Časť poroty konferencie. V pozadí študent Podještédského gymnázia v Liberci Petr Besta – víťaz v kategórii voľná tvorba

Predsedníčka KSK a členka poroty Helena Nosková s ocenenými študentmi z Gymnázia J. Seiferta za preklad poézie

Konferencia

Občerstvenie v pravú chvíľu

Petr Besta, študent Podještédského gymnázia v Liberci

Študentské plénum konferencie

jsme jezdili do vedlejší vesnice na zábavu. Pěšky by to ale bylo daleko, takže každý oddíl vždy po minulém oddílu zdědil „vehikly“, které si měly říkat kola. Kdysi byla „vypůjčena“ od „hodných“ slovenských občanů (samozřejmě bez jejich souhlasu). Na každé zábavě ať v Čechách nebo na Slovensku to vypadá úplně stejně. Chlapi pijí hektolitry piva a „dolézají“ za „babama“. Stejně jako jeden náš nadržený a kapánek společensky unavený kamarád. Velmi se mu líbila jedna Slovenka, a tak se vydal na „lov“. Slečna ale nebyla moc ráda. Bohužel náš kamarád nebyl připravený na odmítnutí, takže když mu řekla, že s ním nebude tančit, tak jí slušně řečeno poslal tam, kam nikdy nesvítl slunce. To ale neměl říkat. V tu ránu se zvedla celá hospoda a dala se do nás. Nezbylo nám nic jiného, než se dát na taktický ústup. Druhý den bylo v kuchyni nějak podezřele moc rozmrazeného masa, ale nikdo přirozeně netušil,

co se s ním stalo. Jen každý druhý voják hrál všemi barvami (asi aby ladil s uniformou).

Na podzim jsme museli začít hlídkovat kolem rozpracovaného letiště. Jednou v noci vyšla řada s hlídkou na mě a mého kamaráda. Byla to ukrutná nuda, člověk neměl co dělat. Z dlouhé chvíle jsem si spolu začali povídat. V tu chvíli se za námi ale ozvalo funění a dusot. Krve by se v nás nedorozel. To bys nevěřila, co všechno se vejde do jedné kalhoty. Dusot a funění se postupně přibližovalo, tak jsme si dodali odvahu a otočili se. „Jak to?“, říkali jsme si, „vždyť tu nikdo není“. A víš, co to nakonec bylo – malý ježek, který si to nedbale šinul do sadu, kde byla popadaná jablka! No to tedy byla vizitka co, dva „neohrožení“ vojáci se báli nebožehého ježečka.

Poslední půlrok na vojně jsme se už všichni těšili domů, a proto „bažanti“ dostali „vedlůležitý“ úkol. Kolem letiště si museli „vy-půjčit“ malé stromky a běhat s nimi pod ok-

nem, aby nám už pomalu začala ubíhat cesta domů.

Tak a tady to je. Vše, co mi byl táta ochoten prozradit a vše, co jsem ochotna naopak prozradit já Vám. To víte, musí být přece alespoň v něčem zachováno rodné tajemství. (Co bych pak mohla jednou svým dětem prozradit na jejich nezbedného dědečka?). Přesto doufám, že těchto několik milých a mnohdy usměvavých příhod, se Vám alespoň trochu líbilo a dokázali jste si představit, co tehdy osmnáctiletý kluk na Slovensku, „daleko“ od domova, prožíval.

Foto archiv redakcie

Príloha Študentské listy 1/2008 bola vydaná i za podpory Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí